

BOH MÚCH

Nositeľ
Nobelovej
ceny

WILLIAM GOLDING

Predhovor **Stephena Kinga**

BOH MÚCH

WILLIAM GOLDING

BOH MÚCH

Z angličtiny preložil
JOZEF KOT

slovar

Copyright © William Golding 1954
Introduction by Stephen King to *Lord of the Flies*
by William Golding. Copyright © 2011 by Stephen King.
Originally published in the centenary edition of *Lord of
the Flies* by William Golding, Faber and Faber, 2011
Translation © Jozef Kot (dedičia) / LITA, 2023
Introduction translation © Marína Gálisová, 2023
Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o.,
Bratislava, 2002, 2023
Cover illustration by Neil Gower

ISBN 978-80-556-6148-3

Všetky práva vyhradené. Nijaká časť tejto knihy sa nesmie reprodukovať ani šíriť v nijakej forme, žiadnymi prostriedkami, ani elektronickými, ani mechanickými, ani vo forme fotokópií, nahrávok, prostredníctvom súčasného a ani budúceho informačného systému a podobne, bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

Predslov

(Napísal Stephen King)

Vyrástol som v malom farmárskom mestečku na severe Nového Anglicka, väčšina ciest nebola asfaltovaná, žilo tam viac kráv ako ľudí a základnú školu od prvého do ôsmeho ročníka tvorila jedna miestnosť vykurovaná pieckou na drevo. Žiaci, ktorí sa niečím previnili, nesedeli po škole nad učebnicami, ale museli buď rúbať drevo do piecky, alebo zasýpať vápnom školské latríny.

Samozrejme, nemali sme mestskú knižnicu, ale v opustenej metodistickej fare asi pol kilometra od domu, v ktorom sme s bratom Davidom vyrastali, bola jedna miestnosť naprataná zatuchnutými knihami – niektoré vlhkosť nafúkla do hrúbky telefónneho zoznamu. Značnú časť z nich tvorili knihy pre chlapcov (naši britskí bratanci ich nazývajú *ripping yarns*). S Davidom sme boli zdatní knihomoli, pochytali sme to od našej mamy, a na ten knižný poklad sme sa vrhli ako hladoši na pečené kurča.

Boli tam desiatky románov o geniálnom mladom vynálezcovi Tomovi Swiftovi (žartovali sme, že časom určite nadabíme na knihu *Tom Swift a jeho elektrická babička*); takmer rovnako veľa kníh sa venovalo hrdinskému stíhačovi Kráľovského letectva Davovi Dawsonovi (ktorého Spitfire sa stále „driapal do výšky“). Bojovali sme spolu s Donom Winslowom proti zloduchovi Škorpiónovi,

riešili sme záhady s Hardyovcami, potĺkali sme sa a vystrájali s Roverovcami.

Až napokon – myslím, že zhruba v tom období, keď sa John Kennedy stal prezidentom – sme nadobudli pocit, že nám niečo chýba. Tie príbehy boli dosť vzrušujúce, ale niečo na nich... nesedelo. Čiastočne asi preto, že väčšina z nich sa odohrávala v dvadsiatych a tridsiatych rokoch, dávno predtým ako sme my s Davidom prišli na svet, ale to nebol celý dôvod, skôr len jeho menšia časť. Niečo na tých knihách škrípalo. Detskí hrdinovia.

Mestskú knižnicu sme nemali, ale začiatkom šesťdesiatych rokov začala knižnica chodiť za nami. Raz do mesiaca zaparkovala pred našou miniatúrnou školou pomalá zelená dodávka. Na boku mala veľkými zlatými písmenami napísané KNIHOMOBIL ŠTÁTU MAINE. Za volantom sedela knihovníčka, robustná dáma, ktorá mala deti rada skoro tak veľmi ako knihy, a vždy nám ochotne poradila. Jedného dňa, keď som dvadsať minút vyťahoval knihy z políc označených PRE MLADÝCH ČITATELOV a hneď som ich tam aj vracal, sa ma opýtala, akú knihu vlastne hľadám.

Zamyslel som sa a potom som jej položil otázku – možno náhodou, možno to bola inšpirácia zhora – a tá mi odomkla celý zvyšok života. „Máte nejaké príbehy o tom, aké sú deti? Teda, aké sú naozaj?“

Zamyslela sa, potom zašla k oddeleniu označenému LITERATÚRA PRE DOSPELÝCH a vytiahla tenkú knižku v tvrdej väzbe. „Skús túto, Stevie,“ povedala. „A ak sa ťa niekto spýta, ako si sa k nej dostal, povedz, že si si ju našiel sám. Inak by som z toho mohla mať problémy.“

Ako inak, bola to presne tá kniha, ktorú sa teraz chystáte znovu prečítať, prípadne (a to vám závidím) ju držíte v rukách prvý raz.

Predstavte si moje prekvapenie (či skôr šok), keď som si o polstoročie po tej návšteve Knihomobilu zaparkovaného na prašnom dvore metodistickej základnej školy stiahol audioverziu *Boha múch* a vypočul som si, ako William Golding v očarujúco neformálnom predslove k svojmu brilantnému dielu vyjadruje presne to, čo ma vtedy trápilo. „Jedného dňa som sedel pri kozube, moja manželka sedela oproti mne, a odrazu som povedal: ‚Čo keby som napísal príbeh o chlapcoch na ostrove a zobrazil v ňom, ako by sa naozaj správali, keďže sú to chlapci, a nie svätci, akí zvyčajne vystupujú v detských knihách? Je to dobrý nápad?‘ Manželka mi odpovedala: ‚To je prvotriedny nápad! Napíš to!‘ A tak som to napísal.“

Niežeby som predtým nečítal romány pre dospelých alebo to, čo sa tak tváril (miestnosť na metodistickej fare s navlhnutými knihami bola okrem Tomov Swiftov plná románov o Herculovi Poirotovi a slečne Marplovej), ale nikdy som sa nestretol s knihou, ktorá by bola o deťoch, ale napísali by ju pre dospelých. Preto som nebol pripravený na to, čo som našiel na stránkach *Boha múch*: absolútne pochopenie toho, akí sme s kamarátmi naozaj boli v dvanástich alebo trinástich, bez zvyčajných kozmetických úprav. Vedeli sme byť dobrí? Áno. Vedeli sme byť láskaví? Áno, to tiež. A vedeli sme sa v jedinom okamihu zmeniť na malých netvorov? Veru hej. A aj sme sa na nich menili – najmenej dvakrát denne a počas letných prázdnin ešte oveľa častejšie, lebo vtedy sme boli neraz ponechaní sami na seba.

Golding zo svojho nesentimentálneho pohľadu na detstvo vytvoril dobrodružný príbeh, v ktorom sa pomaly stupňuje napätie. Dvanásťročnému chlapcovi, akým som vtedy bol, spočiatku pripadala predstava potuliek po neobývanom tropickom ostrove bez dozoru rodičov oslobodzujúca,

priam rajska. Keď však chlapec so znamienkom na tvári (prvý z malkáčov, ktorý spomenul možnosť, že na ostrove je obluda) zmizol, môj pocit oslobodenia skalil nepokoj. A keď ťažko chorý – a možno prorocky nadaný – Simon zastal pred odseknutou hlavou prasnice obletovanou muchami, zdesil som sa. „Nekonečná bezcitnosť dospelého života mu prenikala cez pootvorené oči“ písal Golding. „A utvrdovala ho v tom, že všetko je zlé.“ Tá veta ma oslovila vtedy a oslovuje ma aj teraz. Zaradil som ju medzi mottá svojej knihy prepojených noviel *Srdcia v Atlantíde*.

Tento predslov má veľmi ďaleko od odborného textu, pretože na mojom prvom čítaní *Boha múch* nebolo nič odborné ani analytické. Tá kniha bola, pokiaľ si pamätám, prvá, ktorej akoby narástli ruky – silné ruky, ktoré sa nachli zo stránok a zovrelí mi hrdlo. Hovorila mi: „Toto nie je len zábava; je to život alebo smrť.“

Ani trochu sa nepodobala na dobrodružné romány pre chlapcov na fare, naopak, popri nej mi všetky pripadali zastarané. V knihách z fary sa Hardyovcom mohlo stať, že ich niekto spútal, ale vedeli ste, že sa vyslobodia. Nemecký Messerschmitt sa mohol zavesiť za chvost stíhačky Dava Dawsona, ale vedeli ste, že on mu unikne (určite tak, že svoj Spitfire prinúti, aby sa vydriapal do výšky). Kým som sa dostal k posledným sedemdesiatim stranám *Boha múch*, bolo mi jasné, že niektorí chlapci *možno* zomrú a niektorí zomrú *určite*. Nedalo sa tomu vyhnúť. Len som dúfal, že nezomrie Ralph, s ktorým som sa tak vášnivo identifikoval, až som obracal stránky zaliaty studeným potom. Žiadny učiteľ mi nemusel vysvetľovať, že Ralph stelesňuje hodnoty civilizácie a Jackov príklon k divožstvu a obetiam symbolizuje ľahkosť, s akou sa tieto hodnoty dajú odhodiť. Tolko bolo jasné ešte aj dieťaťu. Najmä dieťaťu, ktoré bolo na školskom dvore

svedkom (aj účastníkom) nejedného prejavu bežnej menšej šikany. Nesmierne sa mi uľavilo, keď na poslednú chvíľu zasiahol svet dospelých, hoci námorný dôstojník ma rozhneval, keď šmahom ruky odsúdil otrhaných stroskotancov („Nazdával som sa, že na skupinu anglických chlapcov bude lepší pohľad...“).

Hneval som sa, až kým som si nespomenul – až o niekoľko týždňov neskôr, ale naozaj som o tej knihe rozmýšľal každý deň –, že chlapci sa na ostrove ocitli v prvom rade preto, lebo nejakí dospelí idioti rozpúťali jadrovú vojnu. A prešli roky (to som už román prečítal štvrtý, možno piaty raz), kým som naďabil na vydanie s Goldingovým doslovom. Vyjadril sa v ňom (parafrázujem): „Dospelí zachránili deti... ale kto zachráni dospelých?“

Boh múch v mojich očiach vždy zastupoval to, na čo romány slúžia a vďaka čomu sú nenahraditeľné. Máme od príbehu očakávať, že nás zabaví? Samozrejme. Dielo predstavivosti, ktoré čitateľa nebaví, je naozaj slabé. Ale malo by v ňom byť viac. Dobrý román by mal vymazať deliacu čiaru medzi spisovateľom a čitateľom a prepojiť ich. Keď sa to podarí, román sa stane súčasťou života – hlavným chodom, nielen dezertom. Dobrý román by mal čitateľovi vstupovať do života, nútiť ho, aby zabudol na dohodnuté stretnutia, jedenie či venčenie psa. V najlepších románoch sa spisovateľova predstavivosť stane čitateľovou realitou. Žiari, žeravá a rozzúrená. Zastával som tieto názory po väčšinu svojho spisovateľského života a vyslúžil som si za ne aj kritiku. Ak je román výhradne o emóciách a predstavivosti, vyjadrovali sa najzávažnejšie z kritik, skreslia analýzu a rozbor knihy sa stáva zbytočným.

Súhlasím, že „Som z toho hotový“ je dosť nemožný začiatok rozboru románu na vyučovaní. (Alebo poviedky, alebo

básne.) No trvám na tom, že aj takto znie bijúce srdce beletrie. „Som z toho hotový“ je predsa veta, ktorú túži povedať každý čitateľ, keď zatvorí knihu, nemám pravdu? A nie je to presne taký zážitok, aký túži poskytnúť väčšina spisovateľov?

Napokon, pudová a emocionálna reakcia na román nevyklučuje analýzu. Druhú polovicu *Boha múch* som prečítal za jediné popoludnie s vytreštenými očami a búšiacim srdcom, bez premýšľania som len hltal text. Ale premýšľaním o knihe som strávil nasledujúcich viac ako päťdesiat rokov. Moje základné pravidlo spisovateľa aj čitateľa – sformované najmä *Bohom múch* – znie, že knihu treba najskôr precítiť, až potom o nej uvažovať. Analyzujte, koľko chcete, ale najskôr si doprajte zážitok.

A stále som sa vracal ku Goldingovej otázke, či je dobrý nápad napísať príbeh o chlapcoch a zobrazíť ich tak, ako by sa naozaj správajú.

Áno, bol to dobrý nápad. Veľmi dobrý nápad, vďaka ktorému vznikol veľmi dobrý román, ešte aj dnes vzrušujúci, aktuálny, ktorý nabáda k premýšľaniu presne tak ako v roku 1954, v čase svojho vydania.

Matke a otcovi

Trúbenie mušle

Posledný meter sa chlapec s plavými vlasmi zošuchol zo skaly a opatrne zamieril k lagúne. Hoci si vyzliekol školský sveter a jednou rukou ho ťahal po zemi, sivá košeľa sa mu prisala na telo a na čelo sa mu lepili vlasy. Džungľu prerážal dlhý priesek, v ktorom bolo ako v parnom kúpeli. Chlapec sa s námahou predieral medzi lianami a dolámanými kmeňmi, keď vtom vyšľahol k nebu vták, opísal červenožltú čiaru a hrozivo zaškriekal. Vzápätí ako ozvena sa ozval iný výkrik.

„Hej!“ zaznelo džungľou, „počkaj!“ Krovie na okraji prieseku sa zachvelo a sprýchlo z neho množstvo dažďových kvapiek.

„Spomal,“ povedal hlas. „Nech ťa dohoním.“ Blondiak sa zastavil a mimovoľným gestom si naprával ponožky, takže džungľa na okamih pripomenula park na okolí Londýna.

Hlas opäť prehovoril.

„Medzi tými svinskými lianami sa nedá ani pohnúť.“ Majiteľ hlasu cúval z krovia, konáre mu škriabali zamastenú vetrovku. Bučaté holé kolená mal dopichané a dodriapané od trnia. Zohol sa, starostlivo si povyberal trne a obrátil sa. Bol od blondiaka nižší a veľmi tučný. Opatrným krokom podišiel bližšie a pozrel cez hrubé okuliare.

„Kde je ten chlap s magnetofónom?“

Blondiak zavrtel hlavou.

„Sme na ostrove. Aspoň mám taký dojem. Tamto v mori je útes. Možno tu nie je ani jediný dospelý.“

Tučného chlapca akoby to vyvádžalo z miery.

„Bol tam síce pilot, ale ten nesedel medzi cestujúcimi, bol vpredu, v kabíne.“

Blondiak mal oči na stopkách a hľadel na útes. „Ináč samé decká,“ pokračoval tučný chlapec. „Niektorí sa iste zachránili. Všetci sa zachránili?“

Blondiak zamieril ľahostajne k vode. Usiloval sa pôsobiť ležérne, navonok neprejavoval veľký záujem, ale tučný chlapec sa ponáhľal za ním. „Vôbec tu nie sú dospelí?“

„Asi nie.“

Blondiak to vyslovil slávnostne, ale vzápätí ho premohla radosť z pocitu, že sa konečne uskutočnila jeho túžba. Naprostred prieseku sa postavil na hlavu a ceril zuby na tučného chlapca, ktorého videl hore nohami.

„Ani jeden dospelý!“

Tučný chlapec sa na okamih zamyslel.

„Ten pilot.“

Blondiak spustil nohy dolu a sadol si na vlhkú zem.

„Keď nás stratil, iste odletel. Predsa tu nemohol pristáť. Aspoň nie s lietadlom na kolesovom podvozku.“

„Napadli nás!“

„O chvíľu sa vráti.“

Tučný chlapec pokrútil hlavou.

„Keď sme klesali, díval som sa cez okienko. Zazrel som druhú časť lietadla. Šľahali z nej plamene.“

Premeriaval si priesek.

„Toto vyhlíbil trup.“

Blondiak vystrel ruku a dotkol sa zubatého úlomku z trupu. Na okamih prejavil záujem.

„Čo sa stalo s trupom?“ spýtal sa. „Kam sa podel?“

„Búrka ho stiahla do mora. Bolo to hotové peklo, keď stromy padali. V trupe na betón ostali nejaké decká.“

Trocha zaváhal, potom znova prehovoril.

„Ako sa voláš?“

„Ralph.“

Tučný chlapec očakával, že teraz sa aj on musí predstaviť, ale k ponuke na bližšie zoznámenie neprišlo. Plavovlasý chlapec Ralph sa neprítomne usmial, vstal a znova sa vydal k lagúne. Tučný chlapec sa mu prilepil na päty.

„Možno je nás tu nablízku celá kopa. Ty si ešte niekoho videl?“

Ralph pokrútil hlavou a zrýchlil krok. Zrazu sa potkol o konár a s hrmotom padol.

Zadychčaný tučný chlapec pri ňom zastal.

„Teta mi zakázala behať,“ vysvetľoval, „lebo som astmatik.“

„Ty nemáš rád matiku?“

„Mám astmu. Zadúša ma. V škole som bol jediný astmatik,“ povedal tučný chlapec s nádychom pýchy. „A od troch rokov nosím okuliare!“

Sňal si okuliare a utieral ich do špinavej vetrovky. Na bledých kontúrach tváre sa zrazu zjavila bolesť a zahĺbil sa do seba. Zotrel si z líc pot a chytro si založil na nos okuliare.

„Na vine bude to ovocie.“

Rozhliadol sa po prieseku.

„Určite to mám z toho ovocia,“ zopakoval. „Tuším...“

Napravil si okuliare, prebrodil sa kúsok od Ralpha a čupol si medzi husté lístie.

„Hneď som späť.“

Ralph sa opatrne vymotal z lián a pomedzi konáre sa odtiaľ odkradol. O niekoľko sekúnd jojkanie tučného chlapca už nepočul. Zamieril k húštine, ktorá ho oddeľovala od lagúny. Preliezol cez zlomený kmeň a ocitol sa von z džungle.

Breh bol plný paliem. Palmy sa nakláňali a tiahli za svetlom, operené zelené vrcholce sa dvíhali do triapolmetrovej výšky. Vytrčali z vyvýšeniny zarastenej hrubou trávou, ktorú kde-tu prerušovali hromady pováľaných stromov a ktorá bola posiatá zhnitými kokosovými orechmi a palmovými semenáčmi. Za vyvýšeninou sa černel prales a roztváral sa priesek.

Ralph sa rukou prichytil o sivý kmeň a upreto hľadel na ligotavú vodu. V dialke, vari pol druha kilometra odtiaľto, narážal biely príboj na koralový útes a za ním bolo tmavobelasé šíre more. Vnútri nepravidelného koralového oblúka bola lagúna nehybná ako horské jazero – hrala všetkými odtienkami belasej farby, bola tmavozelená i purpurová. Pobrežie medzi vyvýšeninou s palmami a vodou pripomínalo oblúkovitú ohradu, ktorá akoby nemala konca, pretože Ralphovi z ľavej strany perspektíva paliem, pobrežia a vody splývala niekde v nekonečne. Všade sa takmer viditeľne vznášala horúčava.

Zoskočil z vyvýšeniny. Čierne topánky sa mu zaborili hlboko do piesku a pocítil páľavu. Uvedomil si ťarchu šiat, prudko striasol topánky, jediným pohybom si strhol ponožky aj s elastickým podväzkom. Potom znova vyskočil na vyvýšeninu, vyzliekol si košeľu a stál medzi kokosovými orechmi, ktoré sa ponášali na lebky. Po tele mu tancovali tiene paliem i pralesa. Uvoľnil na opasku hadovitú pracku, stiahol si krátke nohavice a spodky a celkom nahý sa zahľadel na oslepujúce pobrežie a vodu.

Mal dvanásť rokov a niekoľko mesiacov, a tak mu už nevyčnievalo detské bruško, no ešte nedospel do veku, keď dospievanie privádza do rozpakov. Podľa širokých a mocných pliec by sa z neho možno raz mohol stať boxer. Ale z úst a očí sa mu zračila miernosť, vylučujúca akúkoľvek zlobu. Poklepal jemne na palmový kmeň, a keďže voľky-nevoľky

sa musel zmieriť s tým, že sa ocitol na skutočnom ostrove, znova sa rozradostene zasmial a postavil na hlavu. Elegantly dopadol na nohy, zoskočil k brehu, kľakol si a oboma rukami si prihrnul k hrudi kopu piesku. Potom si sadol a hľadel jasnými, vzrušenými očami na vodu.

„Ralph...“

Tučný chlapec sa spustil na terasový výčnelok a opatrne si sadol na jeho okraj ako na sedadlo.

„Odpusť, že mi to tak dlho trvalo. To ovocie...“

Utreľ si okuliare, nasadil si ich na gombíkový nos, na ktorý mu rámik vyryl hlboké ružové včeko. Kriticky sa pozrel na Ralphovo zlatisté telo a potom na svoje oblečenie. Položil ruku na zips, ktorý sa otváral od krku k bruchu.

„Moja teta...“

Potom zaň rázne potiahol a cez hlavu si vyzliekol vetrovku.

„A je to!“

Ralph naňho úkosom pozrel a mlčal.

„Zrejme by sme mali pozisťovať, kto sa ako volá,“ povedal tučný chlapec, „a zostaviť menoslov. Ne zvoláme všetkých na zhromaždenie?“

Ralph nepochopil narážku, a tak tučný chlapec musel pokračovať.

„Mne je fuk, ako ma volajú,“ povedal dôverčivo, „pokiaľ ma niekto nevolá tak ako v škole.“

Ralph prejavil kvapku záujmu.

„Ako ťa volali v škole?“

Tučný chlapec pozrel ponad plece, potom sa naklonil k Ralphovi. Zašeptal:

„Volali ma ‚Bravčo‘.“

Ralph vyprskol smiechom. Vyskočil.

„Bravčo! Bravčo!“

„Ralph – prosím ťa.“

Bravčo ho úzkostlivo chytil za ruky.

„Veď som povedal, že nechcem...“

„Bravčo! Bravčo!“

Ralph odtancoval do horúcej spary na brehu a potom sa vrátil ako stíhačka so stiahnutými krídlami a ani z gulometu chrlil na Bravča:

„Kvik, kvik!“

Bravčo sa neochotne uškľabil, nevdojak ho potešilo, že mu aspoň takto venuje pozornosť.

„No – ak to nepovieš ostatným...“

Ralph sa chichotal do piesku. Bravčovi sa opäť vrátil do tváre bolestný sústredený výraz.

„Hneď som späť.“

Zase odbehol do pralesa. Ralph vstal a pobral sa vpravo.

Pobrežie zrazu prerušovala štvorcová plocha. Ponad prales, vyvýšeninu, piesok a lagúnu nepoddajne vyčnievala veľká planina z purpurovej žuly a vytvárala akési mólo, vyše metra vysoké. Planinu, zaclonenú malými palmami, pokrývala tenká vrstva pôdy a hrubá tráva. Nedostatok pôdy zabraňoval palmám v raste, a keď dosiahli šesťmetrovú výšku, zvalili sa a vyschli, pričom vytvorili spleť kmeňov ako stvorenú na sedenie. Vrcholce rastúcich paliem splývali do zelenej strechy, ktorú odspodu zalieval mihotavý odlesk lagúny. Ralph sa vytiahol na planinu a postrehol, že je na nej chladnejšie. Privrel jedno oko a presvedčal sa, či má tiene na tele skutočne zelené. Zamieril na okraj planiny, obrátený k moru, a díval sa do vody. Dovidel až na dno, na tropické chaluhy a koralu. Občas sa mihol húf drobných blýskavých rybiek. Ralph prehovoril sám k sebe, pričom sa v ňom rozozvučali basové struny radosti.

„Pánabeka!“

Priestor za planinou pôsobil ešte väčším čarom. Nejakým Božím pričinením – možno počas tajfúnu alebo búrky, kto-

rá sprevádzala Ralphe prvé kroky na ostrove – sa lagúna zanesla pieskom, takže pri brehu sa vytvorila dlhá priehlebeň, zahradená na vzdialenejšom konci vysokým purpurovým žulovým výčnelkom. Ralpa už raz oklamala zdanlivá hĺbka vody pri brehu, a tak sa k priehlbni približoval pripravený na sklamanie. Ale ostrov sa v ničom nezaprel a nevidaná priehlbina, ktorú more roznášalo iba za silného prílivu, bola na jednom konci hlboká, až tmavozelená.

Ralph si dôkladne premeral vari tridsaťmetrový úsek a potom sa doň vrhol. Voda bola teplejšia ako krv a zazdalo sa mu, že pláva v obrovskej vani.

Znova sa zjavil Bravčo, sadol si na okraj skaly a závistlivo hľadel na Ralphovo zelenobiele telo.

„Plávaš ako sekera.“

„Bravčo.“

Bravčo si vyzul topánky a ponožky, pozorne ich poukladal na skalný previs a prstom na nohe opáčil vodu.

„Horúca!“

„A čo si čakal?“

„Nič. Teta...“

„Do čerta s tvojou tetou!“

Ralph sa ponoril a s otvorenými očami plával pod vodou. Pieskový okraj priehlbne pripomínal úbočie. Chytil sa za nos a prevrátil sa, na tvári mu zatancovalo zlaté svetlo a hneď sa roztrieštilo. Bravčo akoby sa rozhodol, a už si vyzliekal nohavice. Čoskoro sa zjavil v tučnej bielej nahote. Po špičkách zišiel piesočným svahom priehlbiny, sadol si až po krk do vody a pyšne sa na Ralpa usmial.

„Ty si nezaplávaš?“

Bravčo pokrútil hlavou.

„Nesmiem plávať. Mám to zakázané. Astmatik...“

„Prestaň s tou svojou matikou!“

Bravčo sa zrazu začervenal.

„Plávaš ako sekera.“

Ralph pospiatky zišiel dolu svahom, ponoril ústa a vychrlil z nich prúd vody. Potom zdvihol bradu a povedal:

„Už od piatich rokov viem plávať. Ocko ma naučil. Slúži ako nadporučík u námorného vojska. Keď dostane dovolenku, príde nás vyslobodiť. Čím je tvoj otec?“

Bravčo sa zrazu začervenal.

„Môj ocko už zomrel,“ povedal chytro, „a mama...“

Sňal si okuliare a márne hľadal niečo, čím by ich vyčistil.

„Býval som u tety. Predávala cukríky. Mal som vagón cukríkov. Koľko sa mi zachcelo. Kedy nás tvoj ocko vyslobodí?“

„Len čo bude môcť.“

Bravčo celý mokrý vyliezol z vody a nahý si ponožkou čistil okuliare. Cez rannú sparú k nim doliehal iba dlhý, ohlušujúci rev vln, ktoré sa lámali na útese.

„Ako sa dozvie, že sme tu?“

Ralph si voľkal vo vode. Zmocňovala sa ho ospalivosť a pred očami mu s ligotom lagúny súperili fatamorgány.

„Ako sa dozvie, že sme tu?“

Lebo sa to dozvie, pomyslel si Ralph. Dozvie sa to a dozvie! Rev na útese akoby sa zrazu vzdaloval.

„Povedia mu to na letisku.“

Bravčo pokrútil hlavou, nasadil si blýskavé okuliare a pozrel na Ralpa.

„Kdeže tí! Nepočul si, čo vravel pilot? O tej atómovej bombe? Všetci sú mŕtvi.“

Ralph sa vytiahol z vody, stal si oproti Bravčovi a zrazu sa zamyslel.

Bravčo trval na svojom.

„Však sme na ostrove?“

„Vydriapal som sa na skalú,“ povedal Ralph pomaly, „a mám dojem, že sme na ostrove.“

„Všetci zahynuli,“ povedal Bravčo, „a my sme na ostrove. Nikto o nás nevie. Ani tvoj ocko, vôbec nikto...“

Pery sa mu zachveli, okuliare zahmlili.

„Azda tu budeme trčať do smrti.“

S týmito slovami akoby horúčava vzrástla, stala sa hrozi-ovou ťarchou a lagúna na nich zaútočila oslepujúcim leskom.

„Vezmem si handry,“ zamrmlal Ralph. „Mám ich tamto.“ Kráčal po piesku a vzdoroval nežičlivosti slnka, prešiel cez planinu a pozbieral roztrúsené šaty. Keď sa obliekol, napo- div sa cítil príjemne. Potom vyliezol na okraj planiny a sa- dol si do zeleného tieňa na kmeň. Bravčo sa vyteperil nahor, pričom väčšinu šatov držal pod pazuchou. Potom si opatrne sadol na vyvrátený kmeň blízko malého útesu, obráteného k lagúne. Po tele sa mu mihali zložité obrazce.

Naraz prehovoril:

„Nájdime ostatných! Musíme niečo urobiť.“

Ralph mlčal. Nachádzajú sa na koralovom ostrove. Keď sa raz uchýlil pred slnkom, doľahli naňho príjemné sny a Bravčove zlovestné reči nevnímal.

Bravčo sa nevzdával.

„Koľko nás tu je?“

Ralph urobil niekoľko krokov a zastal pri Bravčovi.

„Neviem.“

Kde-tu pod oparom horúčavy zbrázdil hladkú vodu sla- bunký vánok. Keď vánok dosiahol planinu, lístie v palmách zašelestilo, takže im rozmazané tieňe zatancovali na telách alebo sa okolo nich mihali ako jagavé, okřídlené predmety.

Bravčo pozrel na Ralpha. Tieňe na Ralphovej tvári akoby si vymenili miesto. Zelené boli hore a svetlé – odrážané la- gúnou – zasa dole. Aj cez vlasy sa mu predierali slnečné lúče.